

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO BRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Štadlarske 17A. — Št. telef. 552. — Štev. računa pri čez. uradu 11.983. — Dopisi se ne vračajo. Plača se tašl se v Ljubljani.

Izhaja vsake srede iz Ljubljane, Licealna knjižnica.

Narodna banka za ozemlje SHS:

letno	K 150.--
za pol leta	75.--
za četrt leta	45.--
za mesec	15.--

Leto IV.

Ljubljana, 23. marca 1921.

Štev. 23.

VSEBINA: Uvodnik. — Terjatve proti bivšemu erarju. — Proračun državnih izdatkov za Slovenijo 1920-21. — Potreba novih obrtov. — Izvoz in uvoz. — Narodno gospodarske zadeve. — Iz naših organizacij. — Dobava, prodaja. — Naznanila trgovske in obrtniške zbornice. — Razno. — Tržna poročila. — Borza. — Listnica upravnništva.

Ljubljana, 22. marca 1921.

Zemljoradniški klub se je pred kratkim razbil ter so njegovi slovenski člani izstopili in se konstituirali v svojem posebnem klubu. Ta dogodek mora tudi naš list zabeležiti, ker nas iz naših stanovskih vidikov v največji meri zanima, kako nastopa politično organizirani kmetijski stan v konstituenti. Nekateri poznavalci jugoslovanskega notranjega političnega življenja so bili pri gornji vesti mnenja, da gre samo za manj pomembno začasno odtujitev med slovenskimi in srbskimi poljedelci ter je samo vprašanje kratke prihodnje dobe, da bomo zopet doživeli fuzijo razpadlih členov. Dragi registratorji javnega življenja pa so presodili ta dogodek bolj pesimistično ter v splošnem najdejo premalo interesnih stikov med slovenskim kmetom in srbskim zemljoradnikom, da bi bila mogoča trajna in solidna stanovska politična organizacija. In v resnici je po našem mnenju zaenkrat prav malo upanja za krepko jugoslovensko agrarno stranko.

Ko se je ob razsulu monarhije v naši domovini začelo politično življenje kretati v nove smeri, so od vseh strani zadonela bojna gesla, da se je treba otresti starih strankarskih vodstev. Splošno je bilo gibanje, naj predvsem stanovi organizirajo ter naj zadobijo strokovne organizacije tudi svojo politično misijo. Ta razvoj je tudi obrodil precej sadu. Ustanovila se je samostojna kmetijska stranka, ki je pri volitvah v konstituanto uspela in odposlala svoje zaupnike v Beograd. Isti proces v trgovskem in obrtniškem stanu seveda ni dozorel tako daleč, pač pa smo doživeli uspeh, da so obstoječe stranke začele posvečati vso pozornost perečim gospodarskim vprašanjem in iz teh vidikov tudi koncipirale svoj politični program. Razvoj je sam po sebi prinesel to pridobitev, ki v bistvu pomeni le dozorevanje političnega zmišlja pri posameznikih in celokupnih stanovih. Ko so slovenski kmetje poslali svoje odposlance v Beograd, smo z velikim zanimanjem sledili korakom mlade stranke ter smo prav kmalu zapazili, da se bori s težavo ni začetnika. Naslonila se je na srbske zemljoradnike, ki so prevzeli vodstvo ter otvorili boj za svoje agrarne interese. Združitev jugoslovanskih agrarcev v enoten parlamentarni klub, ki je bila po sebi znamenit dogodek, ker se je v njej lepo zrealizirala ideja narodnega edinstva, drugače ni bila zdravo dete, ker se mlada stranka ni mogla dokopati do jasnoga, vse pripadnike zadovoljujočega programa. Srbski koncept je bil mnogo bolj radikalen in bolj socijalistično orijentiran kot slovenski; srbski del kluba, že od nekdanj vajen opozicijskega boja proti radikalcem in demokratom, je vedno a priori odklanjal vsa-

ko sodelovanje v vladi ter je predvsem v tem boju iskal svojih političnih uspehov, ne da bi tudi nosil odgovornost vladne politike, medtem ko slovenski del kluba ni čutil te potrebe, nasprotno, videl v pozitivnem delu in ne samo v neizprosnih kritiki boljše varstvo svojih interesov. Ta načelni prepad je moral končno privedi do klubove krize, in po našem mnenju ne bo lahko izvesti v bližnji prihodnosti zopetno združitev slovenskih in srbskih zemljoradnikov.

Mi smo ta dogodek zabeležili, ker je splošno politično važen in zadeva tudi naše interese. Na tem primeru lahko vidimo, s kakimi težavami se moramo boriti, da izvedemo notranjo konsolidacijo države. Ti pripadniki enega stanu, ki so napisali v svoj program izključno stanovski interesni boj, ne najdejo praktične formule, ki bi jih trajno vezala ter omogočila učinkovit nastop. Razveseljivo je le to, da je kmetijski stan pokazal najboljšo voljo ter jasno osvedočil svoje jugoslovensko narodno edinstvo. V Jugoslaviji je pač toliko zamotan agrarnopolitični problem, da nas čaka mnogo trudapolnega dela. Treba pomisliti, da so tudi druge velike stranke v Jugoslaviji, demokratska in radikalna, v veliki meri agrarne stranke, in je potemtakem vse politično življenje pod tem uplivom.

Nas zanima pri razdružitvi zemljoradnikov predvsem dejstvo, da je strogo stanovsko orijentirana politična stranka prišla na mrtvo točko. Nanovo nastali dve skupini si bosta najbrže kmalu stali nasproti v političnem boju, ker bodo slovenski agrarci stopili v vlado. Kar se trgovskega stanu tiče, govorimo lahko o večji stanovski solidarnosti širom Jugoslavije, ter bi se nam najbrže ne bila mogla zgoditi slična politična nesreča, čeprav so naravno tudi med slovenskim in srbskim trgovcem in obrtnikom gotova nasprotja, ki se naravno rodijo iz prometne lege in drugih provincialnih posebnosti. Vendar je kriza v zemljoradniškem klubu nauk za nekatere zagovornike izključno stanovsko prirojene gospodarske stranke. Po dosedanem izkušnjah mora vsak odkritosrčen Jugoslovan pristati na to, da nam je zaenkrat treba obsežnih sintez v političnem življenju, ako hočemo ustvariti trdno podlago za zdravo konsolidacijo vseh pestrih delov ujedinjene domovine, ter ne smemo preveč obviseti na svojih stanovskih interesnih stališčih. Da pa pri tem stan ne bo trpel škode na uzledu in procvitu, zato je dolžnost predstaviteljev stanovskih organizacij, da političnim strankam dajejo venomer potrebne direktive ter zastavijo ves svoj upliv, da stranke ne gredo preko njih.

Terjatve proti bivšemu erarju.

Pretekli teden so se v Beogradu zopet sestali zastopniki avstrijske in naše vlade k razpravam o izvršitvi določb St. Germainse mirovne pogodbe, o dvignjenju sekvestrov nad imetjem avstrijskih državljanov in dvignjenju zapore nad jugoslovanskimi depoji na Dunaju. To pot se je poro-

čalo, da je zopet vprašanje terjatev proti bivšemu avstrijskemu erarju na dnevnem redu. Odkrito povedano, mi smo vnaprej smatrali pogajanja z Avstriji za neplodno izgubo časa, ker so nasprotstva tako velika, da ni mirnim potom pričakovati poravnave.

Zdi se nam zato potrebno, da povemo svoje mnenje glede zadnjega vprašanja dnevnega reda pogajanj in sicer glede terjatev proti bivšemu erarju.

Kakor je znano, je pri komisiji za terjatve proti bivšemu erarju v Ljubljani prijavljenih dosedaj iz Slovenije okrog 250 milijonov kron terjatev po denarnem tečaju ob času prevrata. Te terjatve sestojijo iz sledečih kategorij:

1. Terjatve trgovcev in vojnih dobaviteljev, ki so nastale za neplačane dobave živil, lesa in drugega stavbenega materiala, živine in vojaške opreme. Mnogo upnikov ima v rokah za te dobave potrdila (Bescheinigung), kakor so bila predpisana v avstrijski armadi, pa vsled prevrata niso bila honorirana.

2. Terjatve podjetnikov in obrtnikov za izvršena dela. Ta skupina obsega neplačane račune za pred prevratom izvršena in zgotovljena javna dela za civilni in vojaški erar, predvsem za železnice, ceste, državne zgradbe in državna podjetja in obrate.

3. Terjatve uradništva in vojaštva na zaostalih službenih pristojbinah. Sem spadajo do prevrata zapadle neizplačane plače in pokojnine uradnikov, častnikov in vojakov.

4. Terjatve iz avstrijskega zakona o vojnih dajatvah. Večina tozadevnih aktov, ki se tičejo sedanje Slovenije je obležala nerešena in nelikvidirana pri vojaškem poveljstvu v Gradcu. Število teh terjatev je največje, ker je bila Slovenija od začetka italijanske vojne, pa do konca 1917 ožje vojno ozemlje, kjer so vsi lastniki morali oddati vojaški upravi živila in vse druge potrebščine, ker bi se jim bilo drugače s silo odvzelo in bi bili še radi reinitentnosti strogo kaznovani. Med rekvizicijami po vojnem zakonu o dajatvah je omeniti zlasti rekvizicije kovin ter obsežnejšo rekvizicijo vina za soško armado, ki se je izvršila pri slovenskih vinotličih leta 1917 po diktiranih maksimalnih cenah, ki so stale globoko pod nabavnimi cenami vinskih trgovcev.

5. Terjatve proti železniškemu in poštneemu erarju iz reklamacij za izgubljene poštne in železniške pošiljke. Te prav občutno zadenejo trgovski stan in so posamezne srednje trdke, ki imajo iz tega naslova dobili mnogo stotisoč kron, ker so jim bile v vojnih letih pošiljke poškovane in oropane. Dalje pa železniška uprava tudi še ni poravnala odkupnin za razlaščena zemljišča, ki jih je rabila med vojno za razširjenje svojih naprav.

6. Terjatve iz obračunov državnih uradov v Sloveniji z bivšimi centralnimi uradi. V to skupino spadajo razen različnih zakladov, pavšalov in depojev posebno obračuni poštinih in poštnohраниlišnih uradov s centralo na Dunaju in vprašanje prenosa čekovnih in poštnohраниlišnih imovin.

7. Terjatve bivše dežele Kranjske in Štajerske, ki imata terjati na zaostankih že dovoljenih kreditov za javne naprave in obračunov z različnimi vojnimi gospodarskimi centralami na Dunaju, predvsem s kmetijskim ministrstvom za dobavo klavne živine avstrijski armadi v znesku ca. 60 milijonov kron.

8. Terjatve na podlagi zakona z dne 18. avgusta 1918 državni zakonik št. 317 glede odškodnine za protizakonite poškodbe civilnih oseb v vojski in na podlagi zakona z dne 18. avgusta 1918, drž. zak. št. 318 glede odškodnine za preiskovalni zapor.

9. Terjatve bivših vojakov za civilno obleko. Vsa vojaška civilna obleka naših vojakov je bila med vojno prepeljana v skladišča v Avstriji in jih je Avstrijska republika po prevratu enostavno zaplenila, vsled česar večini vračajočih se vojakov ni bilo mogoče vrniti civilna obleka.

10. Terjatve za odškodnino nastalo vsled eksplozij, na pr. smodnišnice na ljubljanskem polju, na Pragerskem, v Logatecu in drugod.

Naša narodna vlada je takoj po prevratu izdala pozive na razna poverjeništa, da začnejo zbirati priglasitve terjatev in odškodninskih zahtev. Prijave so zbirala poverjeništa za notranje zadeve, za kmetijstvo in trgovsko in obrtniška zbornica. Koncem februarja 1919 je bila z naredbo deželne vlade ustanovljena komisija za terjatve napram bivšemu erarju, ki se sestavlja iz dveh zastopnikov industrije, trgovine in obrti ter poljedelcev in po en zastopnik poverjeništa za pravosodje, vojaške intendantance in finančne prokurature.

Trgovska zbornica je zbrala iz krogov svojih interesentov prijave terjatev za ca. 50 milijonov kron, ki so vse likvidne. Za trgovske zastopnike v komisijo so bili imenovani dr. Ažman in Fr. Stupica, veletržec v Ljubljani, za industrijo inž. Šuklje in Jean Polak, industrijalec in za obrt pa gd. Ložar in J. Rojina ter za kmetijstvo gd. Fran Zebal iz Rudnika in gd. Markeš iz Št. Vida. Ta komisija je prevzela vse nabrane prijave in jih morala po večini vrniti strankam, da so priložile v svrhu ugotovitve in likvidacije vse potrebne dokumente, odnosno da sodnim ali pa upravnim putem ustanovijo obstoj priglasenih terjatev.

Namen komisije je bil, da deluje na to, da pride čimprej do izplačila likvidnih terjatev, da organizira v ta namen potrebno kreditno pomoč in da pomaga interesentom, kjer je na razpolago za dotično terjatev obstoječe konkretno pokritje.

Komisija je stopila takoj v stik z likvidacijsko komisijo na Dunaju, ki je imela zastopati našo državo v likvidaciji bivše Avstrije in ji vpošiljala v zmislu njenih navodil prijave terjatev, da jih likvidirajo in nakažejo in jim izposlušajo izplačilo.

Z Dunaja je nato prišlo nekaj likvidnostnih priznanj na te vloge, toda izplačil nobenih. Večina aktov je obležala nerešenih pri različnih centralnih uradih na Dunaju, nekaj pa se jih je tudi, kakor je dognano, medtem že pogubilo.

Naša dunajska likvidacijska komisija je bila potem razpuščena in je

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzojavni naslovi Spedbatkan.

6, 52-31

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvnimi vozovi na vsa stranl. Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirov južne železnice. - - Carinska agentura javnih skladišč.

== Največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji. ==

**Impregnirane
škatlje**(doze) iz papirne mase
za oljnate barve, va-
zelino, masti in lake

izdeluje

kartonažna tovarna

J. Bonač sin
v Ljubljani.Na zahtevo se dopošljejo
oferi in vzorci.**Medic, Rakovec & Zankl,**prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzojavi: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Ant. Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-31

F. & A. UHER

Mednarodni transporti

::: Ljubljana :::

Podružnica: Maribor.

Pozor trgovci!**F. Stross v Ptuj**

sprejema v barvanje vsako množino Molinos ter barva v pristni indigomodri, kakor tudi v drugih cenejših barvah.

Fr. Brumat

Ljubljana

Mestni trg št. 25, I. na tr.

Manufaktura in tkan.

!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52-16

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih

cenah. 23, 52-30

PNEUMATIKA

za kolesa in automobile.

EN GROS - EN DETAIL.

Najceneje.

J. Gorec, Ljubljana

Gospodsvetska cesta št. 14.

Specerijska in deli-
katesna trgovina na
debelo.**T. Mencinger**

Ljubljana

Resljeva cesta št. 3. — Sv.

Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam,
likerjev, mineralnih
vod.

13, 20-20

TONE MALGAJstavbeni, pohištvni pleskar
in ličar 16, 52-8

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6.

Zajamčeno predvojno blago
za portale in prodajalne.**Ivan Jelačin**

Ljubljana.

Veletrgovina s specerijskim
in kolonijalnim blagom.

Točna in solidna postrežba.

**Jadranska montanska
družba, d. z o. z. Ljubljana**

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzojavi „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste

kovin, rudnin

in kemikalij ter vse

industrijske izdelke, spa-

dajoče v rudarsko, fužinarsko in

kemijsko stroko. 65, 26-39

Najceneje in dobro kupite

bencin

kolomaz

petrolej

strojno olje

tovot-mast

karbolinej

pri Dravogradski rafineriji mineralnega olja

MARIBOR.

Veletrgovina manu-
fakturnega blaga**Hedžet & Koritnik**

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon Interurban št. 75.

11, 50-30

Dobiva ponajveč iz An-
glije v velikih množinah
raznoverstno vojneno,
modno in perilno blago.

pa stane 150 do 160 M. Za 100 kg bukovega oglja se je plačalo 5 M, danes pa se plača 90 M.

Belgija. Cena premogu se je s 1. marcem znižala za 10 do 15 fr., koksu pa za 10 fr. po 1 q

Borza.

21. marca.

Zagreb, devize: Berlin 228'50 do 230, Newyork kabel 141 do 141'50, ček 139'50 do 141'25, Praga 191 do 195, Dunaj 21.25 do 21'75, London izplačilo 550 do 553, ček 548, Pariz 985 do 995, Budimpešta 40. Valuta: dolar 137'75 do 138, avstr. krone 24, rublji 70 do 75, češke krone 181 do 184, napoleondori 475 do 479, marke 226, leji 200, angleški funt 570. Blagovna borza: moka št 2 brez vreče 1450, koruza 465 do 470, oves 395, proso 400, fižol zacarinjen 550, vse franko vagon Zagreb; krušna moka franko skladišče Zagreb 1250.

denar blago
Ljubljanska kred. banka . 910 920
Jadranska banka . 1825

Beograd, valute: dolar 34'60 do 34'90, funti 138 do 139, franki 245 do 248, lire 140 do 142, leji 49'25 do 49'75, levi 43 do 43'50, marke 56'50 do 57, češke krone 46'50 do 47, avstr. krone 5'40 do 5'70, napoleondori 118'50 do 120. Devize: London 140'50 do 140'75, Pariz 247 do 249, Ženeva 520 do 525, Praga 47'75 do 48, Dunaj 5'50 do 5'60, Berlin 55'50 do 57, Milan 143 do 145.

Radi prevelike množine gradiva so druga borzna poročila izostala.

Listnica upravnistva.

Radi visokih stroškov je upravništvo primorano prositi p. n. naročnike, ki še niso plačali naročnine, da jo zanesljivo vpošljejo najkasneje do 29. t. m. Upravništvo.

M. TREBAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Manufakturna trgovina na drobno in debelo

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4
priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

**preproge
srbske domače
ročne industrije**

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti 45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304. 19, 11-11

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48-4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. Blago za obleke in plašče.

Konfekcija za dame.

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg 10

Veletrgovina z manufakturo in pleteninami

Priporoča

**SVOJO VELIKO ZALOGO
ŽENSKIH, MOŠKIH
IN OTROČJIH NOGAVIC.**

K bližajoči se seziji različne **FLORASTE NOGAVICE**, daje večje partije otročjih **PATENT NOGAVIC** v črni, rjavni in beli barvi. Pismena naročila se odpošiljajo z obratno pošto.

Priporoča se tvrdka

I. Maček, Aleksandrova cesta štef. 3.

Velika izbira moških, deških in otročjih oblek.

Na debelo! . . . Na drobno!

izdelki prve domače oblačilne industrije.

„Trgovinski List“

Zagreb, Gajeva ulica 1. - Telefon 5-62.

Edini strokovni list v Jugoslaviji, kateri prinaša popolnoma točen pregled zagrebške borze in hitre informacije o trgovini, industriji, denarstvu in prometu v Jugoslaviji in ostalih državah. — Vsak trgovec, industrijalec in bankir naj oglašuje v njem in naj si naroči

„Trgovinski List“

Medic, Rakovec & Zankl, prej: A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

<p>English varnishes: Angleški laki: COPAL VARNISH. Kopalov lak za znotraj. FINE COPAL VARNISH. Fini kopalov lak za znotraj. SUPERFINE COPAL BODY VARNISH. Lak za kožlje, najfin. FINE COPAL CARRIAGE BODY VARNISH. Lak za kožlje, fini. PALE FLATTING VARNISH SPRF. Brusilni fini prep. lak. PALE FLATTING VARNISH UNIVERSALE Brusilni prepar. lak. EXTERIOR COPAL VARNISH FINE. Fini zračni lak. EXTERIOR COPAL VARNISH SPRF. Najfinejši zračni lak. PALE SICCATIVE FLUID Sikatif, svetel. DARK SICCATIVE FLUID. Sikatif, temen. SPRF, WELLRIGHT VARNISH. Lak za kožlje ke stalke, najfinejši.</p>	<p>Priznane najboljše in zanesljive kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.</p> <p>„MERAKL“. Lak za pode.</p> <p>„MERAKL“. Linoleum lak za pode.</p> <p>„MERAKL“. Emajlni lak.</p> <p>„MERAKL“. Brunoline.</p>	<p>English varnishes: Angleški laki: JAPAN BLACK VARNISH. Lak za gvozdje, Japan. FINE JAPAN BLACK VARNISH. Fini črni japonski lak. QUECK BLACK VARNISH Japan. lak s sikativom. ISOLATING BLACK VARNISH. Izolirni lak. LIQUID DRIERS PALE Terebina svetla. LIQUID DRIERS DEEP. Terebina temna. DAMAR VARNISH. Damarov lak. ENAMEL VARNISH WHITE Emajl b. li. ENAMEL VARNISH BLUE, RED, GREEN. Emajl moder, rdeč, zelen. FINE ENAMEL VARNISH WHITE. Emajl beli, izredno fini.</p>
--	--	---

Emajlni laki. Pravi firmež. Barva za pode.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50,000,000 K. - Rezervni z. kladi 45,000,000 K.

Ljubljanska kreditna banka
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.